

CAPVT II.

De modo procedendi per Regium Senatum in adimenda vi, ab ecclesiastico iudice illata, non deferente iusta appellationi. & de variis formulis, quibus decreta concipiuntur. & quid si excommunicatum (prout rogatur) recuset absolueri; an ad id cogatur; & an actorum inspectio in Senatu interim impediatur. & quid si secunda iussioni (quam sobre carta dicimus) non obtemperauerit.

S V M M A R I V M.

Theoricam cognitionem per viam violentia abunde pre ceteris tractauit Author in cap. precedenti. num. 1.
Cognitio violentia fit extraiudicialiter absque umbra, & vestigio iurisdictionis, quam nec subiecta materia, nec forma procedendi patiuntur. num. 2.
Cognitio violentie nihil continet iurisdictionale, quia est nuda potestas, Naturalis defensio, Auxilium politicum, Oeconomica tutio, Permissa facultas, Et licita vis, (num. 3.)
Charitativa protectio, Propugnaculum violentia, Asylum vi oppressorum, Tutus accessus, Legitimus recursus, Vis protectiua & propulsiva, qua vis iniusta iuste repellitur, & à Principe propulsatur. ibidem.
Violentia tractatus ingentes includit difficultates. num. 4.
Author à pluribus doctissimis viris Senatoribus, & aduocatis fuit persuasus, in lucem edere hunc laborem, vtilitatem promittentibus, vt recta praxis in bonum dirigatur, & ne in posterum ab aduocatis ignaris insiciatur. n. 5.
Defensio naturalis adhibenda cum moderamine inculpatæ tutela. n. 6.
Defensionis legitime modus non exceditur, si id fit, sine quo vis propulsari, nec periculum evitari potest. n. 7.
Princeps in tollenda vi non debet excedere limites legitime defensionis naturalis, sed cum moderamine inculpatæ tutela. n. 8.
Senatus in tollenda vi eousque suam interponat auctoritatem dumtaxat; quantum ad id sufficit. aliàs si ad non necesse se extendat, non facit sine scrupulo censuratum. n. 9.

Recursus regij fundamentum est, vim tollere per viam extraiudicialis defensionis, adhibita aliqua non iudiciali cognitione, & tunc censuratum incursum evitatur. n. 10.

Defensio ex suo genere omnibus licita est, si necessaria sit, & debito modo fiat. n. 11.

Defensio etiam contra Pontificem licita est Ecclesie, & Principibus. num. 12.

Rota decisiones plures referuntur, quibus recursus ad Regem legitimus dicitur, ad finem propulsandi vim extraiudicialiter, secus si debitus, & solitus excedatur modus. n. 13.

Bulla in Cæna Domini censuras incidi per excessum legitime defensionis, probant Rota decisiones plures. n. 14.

Bulla in Cæna Domini, & defensio naturalis vicine sunt, & confines, quas sola legitimitas distinguit, & separat. n. 15.

Dictio, (sub pretextu) id est, sub colore, & sumpta occasione casus permitti, deuenitur ad prohibitum. n. 16.

Pretextu aqutatis plerumque perniciosè erratur. num. 17.

Dictio, (pretextu) est velamen, quo quis simulat, se moueri ad aliquid faciendum. n. 18.

Necessitas, & vtilitas mirabilem, & laudabilem modum prebenda protectionis contentum sub limitibus naturalis defensionis induxere. num. 19.

Remedium nullum hætenus aptius potuit inueniri, ad sedandas iudicum ecclesiasticorum violentias ob denegatam delationem appellationi, quam frequenter visitatum. n. 20.

Instructio procedendi in causis violentia e consilio Regio, & eius stylo, ceteris fuit missa tribunalibus. n. 21.

Quam ad litera trahit practicus Monteross. ibid. Instructiois substantia qui meminimus Doctores. num. 22.

Instructiois, & praxis substantiam procedendi in tollenda vi à iudicibus ecclesiasticis nõ deferentibus iuste appellationi recenset l. Regia 36. tit. 5. lib. 2. cuius verba referuntur. n. 23.

Sub l. Regia 36. verbis multe includuntur difficultates vsu frequentes diluenda per auctorem. n. 24.

Violentia tollenda an Principibus, & Dominis inferioribus potestas competere potest. n. 25.

c. Regum officium, ponderatur in illis verbis, Regis proprium) vt scilicet, alijs sit alienum. n. 26. l. Regia 36. verba ponderantur ibi, nos pertencere. n. 27.

Vi oppressos liberare est attributum naturale, inherens visceribus regiminis, & qualitas infixa ossibus & substantie diademata, inseparabilis & indiuisibilis. n. 28.

Protectio, & regimen unum iudicatur indissolubile, qua à Rege tolli non potest, nec à regimine separari. n. 29.

Defensio

Defensio subditorum simul est orta cum Regno. num. 30.

Protectio est obiectum, & causa finalis Regni. n. 31. Protectio vassallorum à violentijs est de regalibus, Regi competens in signum supremæ potestatis. n. 31.

Dominis temporalibus, puta, ducibus, & Marchionibus superiorem recognoscentibus potestas tollenda violentia non potest competere, & de ratione. n. 33.

Princeps concedens alijs Dominis inferioribus iurisdictionem pleno iure, non intelligitur concessa potestas, & superioritas inherens regio diademati. n. 34.

Princeps à se non potest abdicare, quod maiestati sua adheret. n. 35.

Potestas castigandi, & iudicandi est omnino intrinseca auctoritas Principis respectu subditorum. n. 36.

Potestatem supreme iurisdictionis, aut recursus in casibus violentia, nullus siue secularis, siue ecclesiasticus acquirere potest titulo donationis, aut prescriptionis aduersus Principes supremos. num. 37.

Regis maioria aut Pontificis nullatenus à Rege alienari potest. n. 38.

Iurisdictionis supreme adhaeret formaliter dominio Regie maiestatis, & visceribus intrinsecis regiminis. n. 39.

Subditum esse exemptum à supreme protectione, proueniente à fronte perenni iuris naturalis, impossibile cadetur. n. 40.

Dignitas est immortalis, & licet Summus Pontifex mittatur sub tamen dominus vniuersalis. n. 41.

In Rege due significationes, & persona concurrunt, intellectualis persuerans anigmaticè, & corporalis. ibidem.

Rex licet deficiat quoad rumbum, remanet persona Regis quoad organum, qua est publica, principaliter fundans actus, que potius attenditur, quam virtus organica. n. 42.

Rex semper viuut quoad maiestatem supremam, & protectionem subditorum, qua nullo facto auelli potest. n. 43.

Tribunalia supra Regis personam & imaginem repræsentant, in administratione supreme iurisdictionis. n. 44.

Præcepta supremorum Senatorum obseruanda sunt, ac si ab ipso Rege dimanarent. n. 45.

Recursus pro tollenda violentia ab ecclesiasticis iudicibus illata habetur ad supra tribunalia regia. n. 46.

l. 34. & 36. tit. 5. lib. 2. recopil. ponderantur. ibid. Iura, & Rota decisiones in contrariam partem mouentes referuntur. n. 48.

Ecclesiastica persona possunt ad Regem recurrere pro extraiudiciali defensione à violentiis iudicibus ecclesiasticis, & ibi querimoniam proponere, multa iura canonica suadent. n. 49.

Salgado de protect. Reg. Tom. I.

Onias Summus Sacerdos ad Regem recurrisse pro tollenda violentia seditionis populi, à Simone Sacerdote illata, legitur. n. 50.

Recurrere ad Regem pro protectione violentia permittit Toletanum Concilium. n. 51.

Recursum ad Imperatorem Ludouicum habuit clericus, querimoniam proponendo de Leone Papa. n. 52.

Diuus Paulus à tribuno auxilium postulauit. num. 53.

Querela violentia non est accusatoria, in pæna, aut castigatione concludens, sed certioratio querimonialis, in protectione naturali concludens. n. 54.

Querela supponit iudicem, querimonia autem priuatam personam. n. 55.

Lex Regia 36. in illis verbis (ante ellos que xandole) ponderatur. n. 56.

Querela omnis dicitur remedium extraordinarium, & nomen commune. ibid.

Regi commendata est omni iure maxime clericorum protectio. n. 57.

Princeps non potest protegere vi oppressos, si de violentijs notitiam non habet. n. 58.

Iura prohibentia, clericum recurrere ad iudicia secularia intelliguntur, vt cognoscant de meritis cause cum iurisdictione, non tamen pro tollenda violentia extraiudicialiter. n. 59.

In quo omnes Doctores tam Theologi, quam Iurista conueniunt. n. 60.

Bulla in Cæna, si maturè perpendatur, nullibi loquitur de parte recurrente pro tollenda violentia illata à iudice ecclesiastico, vt illum tueatur. n. 61.

Alojs. Riccius asserens, recurrere pro tollenda violentia ad Regem, esse contra canonicas sanctiones; reprobat. n. 62.

Querela tenor ob non delatam legitimam appellationem refertur. n. 63.

Appellatio est necessaria, ad fundandum recursum per viam violentia. n. 64.

Recursus fundamentum deficit, deficiente appellatione, quia non est dabile subiectum habile, quo cognitio & decretum possit cadere. num. 65.

Recursus, finis, & intentio cessant deficiente appellatione. n. 66.

Qualitas, qua fundatur iurisdictione, in primis apparere debet. n. 67.

Suppositum debet verificari prius. n. 68.

Recursus violentia in decretis laicorum declinatoriam appellationem, aut protestationem aliquam non requirit, quia tunc principaliter preiudicium Regis attenditur. n. 69.

Ceuall. reprobat, qui pariformiter ad violentia recursum requirit protestationem, sicut appellationem. n. 70.

Protestatio violentia exprimitur in appellatione ab ecclesiastico ad eius terrorem & trepidationem.

G 2 tionem,

tionem, & ad appellantis animi declarationem, & ex superabundanti, non tamen de necessitate. n. 71.

Oppressus etiam si expresse renuntiet recursui violentia, illi denegandus non est. ibidem.

Vi oppressum defensori advocati velociter consurgunt ad appellationem, quomodo sit formata. num. 72.

Et si appellatio non adest, vel minus legitima, quod remedium sit adhibendum. ibidem.

Appellatione conditionaliter proposita (nisi concedas, &c.) non expectata iudicis interlocutoria, ad Senatum confugiens regium, quod decretum reportabit, & quomodo consulendus. num. 73.

Recursus ad Regem pro delatione appellationis à sententia non intimata ex tunc eius scientiam arguit. n. 74.

Querela violentia proposita, & eius ordinaria expedita ante gravamen à iudice ecclesiastico illatum (in se timeatur tamen) sustinetur. num. 75.

Occurrere ante tempus melius est, quam post illatum damnnum remedium querere. n. 76.

Violentia remedium de facto est postulanti exhibendum pro instante, aut presumpso periculo. n. 77.

Princeps in causis necessitatis extra ordinem occurrit. n. 78.

Ius superueniens lite pendente an proficit, remissum. n. 79.

Recursus adhibitus ante gravamen, & sententiam latam non arguet notitiam eius, ut currat tempus ad appellandum. n. 80.

Prouiso ordinaria oblata violentie querela, statim expeditur illa inserta, & quid contineat. num. 81.

Prouiso ordinaria sola & ex simpliciter querela expeditur. n. 82.

Prouiso ordinaria non arceat ad deferendum, sed est exhortatoria, & monitoria, qua suscitatur iudex ad denuo se informandum de natura appellationis. n. 83.

Clericus iusto timore ductus potest recurrere ad Regem, & literas impetrare, ne suus iudex eum molestet, nec ex obruto procedat. n. 84.

Prouiso prima ordinaria monitoria ut desistat à violentia iudex, nullum illi praeiudicium inferit, sed eius libertati relinquit. n. 85.

Oppressus ad obtinendam regiam prouisionem iuris presumptionem pro se habet, cum omnibus appellationibus sit regulariter deferendum. num. 86.

Prouiso ordinaria potius dici potest iuris exhortatio. ibidem.

Iudex ad reponendum attentata, etiam post appellationem & functus officio suo, liberam habet facultatem. n. 87.

Prouisione ordinaria intimata iudici ecclesiastico

si deferre recuset, secundam eius partem conditionaliter sibi appositam adimplebit, scilicet mittere processum originale ad Senatum. num. 88.

Violentia cognitionem evitare in libera facultate iudicis ecclesiastici est, scilicet, deferendo. n. 89.

Prouiso ordinaria, cognitio, & processus missio non est precisa, sed causativa. n. 90.

Cognitio per viam violentia tantum durat, quantum violentia, non amplius. n. 91.

l. Regia 36. interpretatur in illis verbis para que se otorgue la appellacion. n. 92.

Prouisioni ordinaria satisfacit iudex per solam delationem appellationis absque repositione, ubi quid reponendum non sit. Secus si ad sit attentatum. n. 93.

Denegata delatio legitime sicut tacite consecutum habet sententia executionem, ita legitima delatio executionis repositionem. n. 94.

Prouiso ordinaria cum non sit arceatoria, sed prouocatoria, licet ad solum partis libellum expeditur: tamen ad effectum adstringendi iudicem ut desistat à violentia, extrajudicialiter violentia per rei euidentiam, & notorie debet constare. n. 95.

Processum originale, ad effectum cognoscendi ex eo de violentia, posse ad se exportari facere Principem. n. 96.

Principem auxilium prebendo ex obruto, antea quam sibi de violentia constet, passim continget, illud opprimentis prestare, & vim vi addere. n. 97.

Processus originalis exportatio ad Senatum, & inde instructio, & informatio est actus extrajudicialis. n. 98.

Informatio etiam ex textibus, sumenda ex simpliciter corum assertionem ad instructionem Curie, est actus extrajudicialis. n. 99. remissum.

Natura humana, nec quilibet ingenij facultas quantumvis experta poterit alium modum ad cognoscendum de violentia aptiorem reperire, quam hæc enus inuentum, & practicum. n. 100.

Acta faciunt rem notoriam, & quod ex eorum inspectione apparet, dicitur notorie constare. num. 101.

Ex forma procedendi in tollenda violentia inuenta, maxima omnibus oritur utilitas, & festinanter occurritur oppressi necessitati. n. 102.

Probatio violentia per testes, etiam de notorietate probantes, incongrua foret nature negotij, quia per negationem offuscaretur notorietas, & euacuaretur. n. 103.

Processus originalis non transumptus vehi ad Senatum iubetur, ut breuitati consulatur & expensis, cum processus non sit retinendus hoc casu in Senatu, sed per momentum. num. 104.

Processus

Processus violentia statim, & sine dilatione ante alios fori secularis inspicuntur. n. 105.

Senatus cognoscens de violentia nullum libellum (depreca querimonia) exceptionem, contestationem, receptionem testium, scripturam, nec aliorum actuum presentationem admittit, cum omnia ad violentia cognitionem necessaria detegantur notorie ex actuum inspectione. n. 106.

Ordo iuris non seruatur in notorijs, sed ordo est, ordinem non seruare. n. 107.

Periculum instans non recipit dilationem, legem non admittit, atque legem tribuit. n. 108.

l. 36. ibi, el qual trahido sin dilacion lo vean, omnia iuris principia fauent. n. 109. & sursum.

Iudicis iniquitatis inter procedendum propria probatio est, actuum inspectio. n. 110. & 114.

l. 36. ibi, y si del les constare, &c. interpretatur. n. 111.

Princeps solet in necessitatibus, non seruato ordine subuenire. n. 112.

Princeps ex publica utilitate potest in aliquo casu nouum genus probationis inducere, alijs etiam alias licitis reprobatis. n. 113.

Excessus, violentia, & iudicis iniquitas inter procedendum si arguatur, ex actuum inspectione detegenda est. n. 114.

Violentia requisita, puta, denegata delatio, suspecta executio, appellatio an legitima, & legitime interiecta, &c. non aliter potest constare (moraliter loquendo) quam ex eisdem actibus. n. 115.

Præiudicium iudicium, & sui natura inappellabile, aut executium in illis interdictis, & variatur ex modo proponendi, aut proficiendi, & efficitur appellabile, & conuersum. n. 116.

Gallecie Senatoribus, & advocatis Regij Senatus hac violentia materia præ cateris patet, & qua de causa. n. 117.

Delatio appellationis legitima denegata ex actibus apparere debet. n. 118.

Negatiua coarctata ad acta certa ex eisdem probatur, & quod ibi non reperitur, presumitur non adfuisse. n. 119.

Acta ea, que presentata non fuerint coram ecclesiastico iudice, etiam appellationis iustificatiōi necessaria, ad violentia remedium nihil prosunt, nec in Senatu admittuntur. n. 120.

Acta coram iudice à quo non visa non prosunt coram iudice ad quem, ad institendam appellationem ab interlocutoria, quia ex antiquis, non autem nouis gravamen detegendum est. n. 121.

l. 36. ibi, el qual trahido sin dilacion lo vean y si por el les constare, &c. interpretatur. num. 122.

Acta nouiter quando presentari debent coram iudice ecclesiastico ad effectum reponendi sum gravamen, & adherendi interiecta appellatione. Salgado de protect. Reg. Tom. I.

lacioni, & traducendi ad Senatum eadem acta. n. 123.

Prouisionis ordinaria si iudex neutram partem adimpleat, secunda insio (dicitur sobre carta) expeditur. n. 124.

Secunda insio, nempe, sobre carta, expeditur aliquando (raro tamen) cum expensarum multæ solvendarum siue à iudice, siue à notario, per quemlibet steterit, processum non mittere. num. 125.

Nuntio adduceti processum ad Senatum in eo salarium taxatum prestari, iubetur procuratori querelantis. n. 126.

Expensis actum petentis quod petitur faciendum est. n. 127.

Expensis appellantis sit actuum transportatio ad superiorem, quia ille tenetur ad expensas actus, qui instat pro illo actu. n. 128.

Prouisione ordinaria assignatur breuis terminus iudici, & tabellioni ad mittendum processum, & quod certioretur pars aduersa de actuum exportatione, ut intra illum terminum in Senatu compareat si sibi visum fuerit, ad informandum, &c. n. 129.

Prouisionis intimatio facta parti non est citatio, sed certioratio, non arceans ad comparendum, quia eius persona in hac cognitione extrajudiciali non est necessaria. n. 130.

Monitionem simplicem quilibet secularis iudex facere potest clerico, ut de aliquo certioretur, ut constitatur in mala fide, aut mora, & ut certioratio illi præstet præiudicium. n. 131.

Monitio à citatione differt, quia illa nullam arguit superioritatem monentis, & sic à iudice laico fieri potest clerico. n. 132.

Citatio, si sua putauerit interesse, potest à iudice laico fieri clerico. n. 133.

Clericus comparens virtute citationis (si sua putauerit interesse) que potius est incitatoria, & certioratoria, iudicis laici iudicio, & sententia stare cogitur. n. 134.

Clericus citatus (si sua putauerit, &c.) comparens & nullus de suo interesse, & possessione, an efficiatur reus necessarius, remissum. n. 135.

Inuentarij in confectioe possunt inter alios legatarij clerici citari per iudicem laicum. n. 136.

Informatio ad Curie instructionem dumtaxat est extrajudicialis, etiam si ex testium assertionem sit facienda, que nec citationem requirit. num. 137.

In informatione ad Curie instructionem nudam non proceditur iurisdictionaliter, sed forma iuris omisa. n. 138.

Citatio partis non est necessaria, quando index aliquid facit ad sui instructionem. n. 139.

Citare non est necesse cum, qui presens iuste non potest contradicere, nec aliquam potest defensionem allegare. n. 140.

Citatio non est necessaria, quando Princeps ex-

G 3 traudi

traudicialiter procedit. n. 141.
 Intimatio prouisionis ordinaria absque scrupulo faciendum est, quod non sit citatio, sed simplex monitio non supponens iurisdictionem momentis, & à quolibet iudice facienda. num. 142.
 Processus inspectio in Senatu suspenditur durante termino prouisionis regia, donec pars certiorata veniat intra illum, vel mittat legitimam procuratorem. n. 143.
 Processus inspectio suspenditur quousque pars querelata veniat durante termino prouisionis, quo transacto parte appellante presente, & instante inspectitur processus, si sit traditus. n. 144.
 Prouisione ordinaria intimata parti appellatae ipsi comparenti, & transacto termino querelans sit absens, & secum habeat ordinariam, quomodo consulatur, ut sit semper securus. n. 145.
 Et quomodo ei hoc casu interim sint reficienda expensa, ab aduersario praestanda. n. 146.
 Querelans de violentia si malitiose nolit uti prouisione ordinaria, misericordie consulatur aduersario comparenti per aliam prouisionem, & quid contineat. n. 147.
 Remedium ad praesidium innocentium inuentum, non debet esse praesidium iniquitatis. num. 148.
 Index ecclesiasticus rogatur à Senatu, ut per terminum 60. dierum absoluat excommunicatos, interim dum articulus violentia decernitur. num. 149.
 Cognitio violentia, & processus inspectio an sit suspendenda, nolente ecclesiastico absolueri. num. 150.
 Appellare licet etiam excommunicato, uti neco necessario in appellatione. n. 151.
 Extraudiciali appellatione uti non potest excommunicatus. n. 152.
 Recursus ad Regem est actus extraudicialis. n. 153.
 Rogitus Principis, & superioris inducit mandatum, & praesens necessitatem. n. 154.
 Inspectionem processus non suspendi ob denegatam absolutionem, verius defenditur. & an cogi possit praesens ecclesiasticus adimplere rogatum absolutionis. n. 155.
 Excommunicatio post legitimam appellationem est nulla ipso iure. n. 156.
 Excommunicare potest iudex illegitimè appellantem pro executione suae sententiae. n. 157.
 Senatus non potest ante actorum inspectionem adstringere ecclesiasticum, ut excommunicatum absoluat, quia interim de violentia excommunicatione non constat. n. 158.
 Senatus iudicem ecclesiasticum nolentem deferre virtute prouisionis ordinariae ad id non cogit, cum nondum de violentia constet. n. 159.
 Concil. Trident. sess. 25. de reformat. cap. 3. ponderatur. n. 160.

Defensionis legitima modus exceditur, si fiat id, sine quo vis tolli possit, & periculum curari. num. 161.
 Absolutio excommunicati nec consequenter, nec antecedenter est necessaria, ad tollendam violentiam, nec in aliquo est impedimentum eius negotio. n. 162.
 Defendendo se etiam in iudicio admittitur excommunicatus. n. 163.
 Excommunicatus ad appellationem iudicalem admittitur, quatenus est species defensionis. num. 164.
 Recursus regio pro nuda defensione violentiae posse excommunicatum uti, determinauit Rota. num. 165.
 Recursus Regius summus est gradus defensionis naturalis, appellatio autem extrajudicialis vim habet consentionis. n. 166.
 Excommunicatus sicut non potest agere, & conuenire; ita nec appellare extrajudicialiter. num. 167.
 Excommunicatus potest appellare extrajudicialiter à iudice, secus à parte. num. 168.
 Rogitus Principis & superioris inducit mandatum in ijs, in quibus potest mandare, non in alijs. n. 169.
 Index ecclesiasticus antea quam constet notoriè de violentia per actorum inspectionem, non potest cogi excommunicatum absolueri. num. 170.
 Rogitus in prouisione ordinaria suam literalem significationem retinet, nec aliam patitur natura negotij. n. 171.
 Rogitus absolutiois inducit praecipuum post actorum inspectionem, & dato decreto violentia. num. 172.
 Urbanitas, & rogantium honor debitus adstringit iudicem ad absolutionem, & uti liberalitate propria. n. 173.
 Prouisio de ruego ad absolendum ubi sit periculum, quando, & quomodo concedenda. num. 174.
 Potestati iudicis non quidquid relinquitur, submittitur iuris necessitati. num. 175.
 Penarum insertio foret contra substantiam, & naturam prouisionis de ruego, suo primo mobili repugnans. n. 176.
 Senatores, quibus moueantur ad expediendam prouisionem de ruego, & quibus etiam ex urbanitate ecclesiasticus implere adstringatur. num. 177.
 Prouisio de ruego quando simulata negotiatione absolutiois denegatur, & ad processus inspectionem deueniat Senatus. n. 178.
 Prouisio de ruego alia expediri solet, quando semel absolutiois lapsus est terminus ante actorum inspectionem, & articulus violentiae terminationem. n. 179.
 d. l. Regia 36. ibi, y si por el les constare, que la

la appellacion esta legitimamente interpueta alquando la fuerça prouean, &c. interpretatur, & multa difficultates resoluuntur. n. 180.
 Senatores in tollenda violentia, non se intromittunt in causa, & negotia principali, nec circa iustitiam, aut iniustitiam appellationis, sed de illa appaerente notoriè actorum inspectione. n. 181.
 Cognitio, an appellatio sit deferendum respectu iudicis à quo, est quid facti separatum à causa principali. n. 182.
 Cognitio, an sit deferendum respectu iudicis à quo, non requirit iurisdictionem. n. 183.
 Index à quo iuris ministerio, etiam non deferens iusta appellationi inhibetur. n. 184.
 Senatores longè minorem cognitionem extrajudicalem habent, quam index à quo carente iurisdictione, quia iste defert, Senatores praecipunt deferendum ab alio. n. 185.
 Recursus Regij finis est, ut iura, & decreta Canonica seruentur, quo opprimentis impetus detineatur, interim quod securus queat superiorem adire oppressus. n. 186.
 Cognitio vera super appellatione, & executione attentata propria est superioris ad quem est appellatum. n. 187.
 Deferre, vel non deferre appellationi, non facit ius inter partes, nec quoad iudicem ad quem. n. 188.
 Senatores supremi in tollenda violentia sunt ministri Ecclesiae, dirigendo iudices indiscretos per legitimos iuris tramites. n. 189.
 Decretum violentiae, quo vim non fieri declaratur, non impedit iudici superiori appellationis, cognoscere de attentata executione, & circa illam de iure pronuntiare. n. 190.
 Decretum violentiae non facit instantiam, nec transit in rem iudicatam, sed ei statur, donec superior aliud causa cognita censcat. n. 191.
 Senatus non se intromittit in cognitione iustitiae, aut iniustitiae causae principalis, quae illibata semper remanet superiori. n. 192.
 d. l. 36. ibi, porque las partes puedan seguir su iusticia ante quien, y como deuan. verus sensus, ibidem.
 A superiore grauante in renouatione executionis facta ab executore (sive super illa sit aditus Senatus, sine non) potest appellari, & pro violentia hac noua recurri ad tribunal, sub cuius districtu hic superior deget. n. 193.
 A Cenallas cauendum est, dum allucinare videtur, quòd superior non possit reuocare executionem stante decreto Regio. n. 194.
 Decretum Regium super articulo violentiae non est in consideratione; quominus superior, postquam est aditus, possit de iustitia executionis, & attentati inferioris cognoscere. n. 195.
 Finis dum habetur, non curatur de medio. n. 196.

Cognitio superioris super attentata executione inferioris nouus est articulus, noua persona, nouum factum, & nouum grauamen, quo noua interpellatione opus est. n. 197.
 Decreti violentiae effectus durat, donec aditus superior iterum remittat causam inferiori, quo ulterius non ligatur, & multò minus superior, cui non est directum. n. 198.
 Decretorum violentiae ob non delatam appellationem quintuplex genus reperitur duntaxat, siue index sit delegatus, conseruator, executor, aut ordinarius. n. 199.
 Decretorum violentiae primum genus locum habet; quando index non obstante legitima appellatione, virumque effectum habente, exequitur, & negat delationem. n. 200.
 Huius decreti forma inseritur. n. 201.
 Senatores Regij non pronuntiant principaliter de iustitia appellationis, sed causatiuè. n. 202.
 Decretorum violentiae secundum genus datur, ubi reperitur appellationem non rite aut non rectè interiectam, & etiam in casu privilegiato, si tamen eius sit ex progressu natura alterata & variata. n. 203.
 Decreti secundi generis forma inseritur. n. 204.
 Decretorum violentiae tertium genus est conditionale, seu mixtum, participans ex primo, & secundo, conditionaliter tamen. n. 205.
 Decreti conditionalis forma inseritur. n. 206.
 Decreti conditionalis materia, remissiuè. n. 207.
 Decreto conditionali non dicitur, iudicem vim facere ab non impletum id quod conditionaliter sibi apponatur. n. 208.
 Decreto conditionali ut locus sit; debet pro conditione apponi id, quòd etiam cessante decreto, index poterat de iure facere licitè. n. 209.
 Decreto violentiae conditionali ut locus sit, necessaria est legitima appellatio à grauamine, suspendens de iure eius executionem. n. 210.
 Decreti violentiae quartum genus decernitur, quando deficit appellatio, quae est fundamentum essentialè, quo fundatur violentia, & recursus, super quo nihil decernit Senatus. n. 211.
 Decreti violentiae quarti generis forma. n. 212.
 Decreti violentiae quintum genus datur, quando viso processu reperitur ordinariam non fuisse intimatam parti, aut iudici. n. 213.
 Hoc concipiatur decretum, que non vincit in estado. ibidem.
 Decretum, que por agora no haze fuerça, y se bueluan los autos al notario, &c. quibus casibus datur. n. 214.
 Cenallum communiter Senatores, & aduocati conterunt super conceptione decretorum à se facta. n. 215.
 Decretum absolutum (vim non fieri) & decretum, el proceso no esta en estado, multum dissimilia sunt, & non idem, ut putauit Cenallus. n. 216.

Et de ratione differentia late discutitur. *ibidem*.
 Cenuallos reprehenditur dicens, quod Senatus re-
 uocat executionis acta casu, quo executio non
 debuit fieri pendente appellatione. n. 217.
 Decreta violentie, que delegos dicuntur, annul-
 landa decernunt gesta a iudice Ecclesiastico
 contra laicum, & quare. n. 218.
 Cenuallos reprobat. n. 219.
 Cenuallos in interpretatione l. Regie 36. *ibi*, alcan-
 do la fuerza, reprobat. n. 220.
 Cenuallos in conceptione decreti, de quo *ibi*, maxi-
 mum prebuit scandalum Senatoribus, & peri-
 tis aduocatis. n. 221. 222. 223. 224. & n. 225.
 Iudicibus duobus se ad inuicem inhihentibus su-
 per competentia iurisdictionis, quemadmo-
 dum est recurrendum ad Senatam per viam
 violentie, & quod decretum detur. n. 226.
 Cenuallos reprobat in conceptione decreti super
 appellatione a delatione appellationis in via
 executiua. n. 227. & seqq.
 A delatione appellationis in via executiua regu-
 lariter appellatio est legitima, & quem-
 pariat effectum. n. 228.
 Decretorum tertium genus datur in appellatione
 a delatione appellationis in causa executi-
 ua. n. 229.
 Decretorum violentie conceptorum per Cenuallos
 vix aliquod vitio caret. n. 230.
 Decretorum violentie nullum genus appellatio-
 nem, supplicationem, etiam ad Principem, nec
 aliquem recursum admittit. n. 231.
 l. 35. tit. 5. lib. 2. recopila. refertur prohibens sup-
 plicari, aut appellari ad Cancellariam Valisfo-
 letanam a decretis latis in Senatu Gallie
 super cognitione per viam violentie. n. 232.
 Decreta violentie non admittunt reuisionem
 sicut nec appellationem, quia acquirantur.
 n. 233.
 Decreta violentie non admittunt nullitatis alle-
 gationem. n. 234.
 Cenuallos reprobat in ratione assignata, quare a
 decretis violentie non datur appellatio. n. 235.
 Ab actibus extraiudicialibus, & a iudice ex-
 traiudicialiter procedente datur appellatio.
 n. 236.
 Decretorum violentie quorum prouisio expediat-
 tur, & quorum sufficiat certificatio Secretarij
 Regij tribunalis. n. 237.
 Lex Regia, *ibi*, con condemnatione de Costas
 si los paresciete, interpretatur. n. 238.
 Expensarum condemnatio tunc fieri potest dun-
 taxat, quando Senatus declarat, vim nullam
 fecisse iudicem Ecclesiasticum, & de ratione.
 n. 239. & 240.
 Expensarum multa est quid consecutum, & ac-
 cessorium ad cognitionem extraiudicialis de-
 fensionis, & ad illius perfectionem. n. 241.
 Iudex se incompetentem declarans, potest in ex-
 pensis condemnare. n. 242.

Iudex Ecclesiasticus, qui vim intulit, an possit ex-
 pensis multari. n. 243.
 Qui partem affirmatiuam tenuerunt. n. 244.
 Iudicem Ecclesiasticum vim inferentem non pos-
 se in expensis multari; verius ostenditur.
 n. 245.
 Expensarum condemnationem sciendam in de-
 cretis violentie nullibi scriptum reperitur, nisi
 in d. l. 36. que, ut exorbitans non extenditur
 ultra casum, de quo loquitur. n. 246.
 l. 36. Regia de expensarum condemnatione loquitur,
 habet locum contra partem. n. 247.
 Iudex secularis potest condemnare in expensis
 clericum vim inferentem, & spoliantem, cuius
 cognitio in pluribus Christianorum ditio-
 nibus practicitur, remissiuè. n. 248.
 Iudex Ecclesiasticus inobediens prouisionibus Reg-
 gij sine ordinaria, siue a la sobte carta mul-
 tatur in expensis. n. 249.
 Clericus si dolose petat auxilium violentie, an
 possit in expensis multari. n. 250.
 Expensarum condemnatio supponit iurisdictionem.
 n. 251.
 Clericus si vsque ad diffinitiuam distulit decli-
 nare, quis iudex, an idem secularis, an Eccle-
 siasticus damnabit in expensis. n. 252.
 Clericum abutentem Regio recursum posse in ex-
 pensis multari; probabiliter resolutum. n. 253.
 In laicorum decreto locum habet expensarum
 condemnatio. n. 254.
 Prouisio de autos diminutos, quando conceda-
 tur cum termino, & expensarum multa, nisi
 adducantur intra illum. n. 255.
 Prouisione intimata parti appellatæ, & ultra ter-
 minum comparens, & reperiens absentem
 querentem, quando expensarum refectionem
 petere poterit. n. 256.
 Regij Senatores possunt damnare in expensis im-
 petrantes beneficia iniuste. n. 257.
 Expensarum prestatio tunc respicit iurisdictionem,
 quando iudicio formato fit earum con-
 demnatio, secus extraiudicialiter. n. 258.
 Iudex incapax non potest clericum differentem
 declinatorium in expensis condemnare. n. 259.
 Articuli vestiuntur natura causa principalis, que
 si est summaria, & illi etiam sunt summarij,
 & inappellabiles. n. 260.
 Appellatio sui natura supponit iudicium, si tamen
 interponatur a iudice extraiudicialiter proce-
 dente, dicitur extraiudicialis, & distincta a
 iudiciali. n. 261.
 Cenuallos opinio reprobat. n. 262.
 Prouisioni Regie inserto decreto violentie inti-
 mata tenetur iudex, libenter adimplere, de-
 ferre, & reponere. n. 263.
 Prouisioni Regie inserto decreto conditionalis iudex
 obtemperet, cui licebit alterum ex alter-
 nativis eligere. n. 264.
 Instio secunda, dicit a sobte carta, quando expediatur,

Consilium legitimum est, ad finem duncta
 propulsanda violentie extraiudicialiter, *ita*, *scilicet*, iudex
 cedendosecus si in auxilio prout, si adhuc sit
 tus modus, & solitus excepat, & proceditur
 do ad actus iurisdictionalium, & originis
 sequitur ad idem Lancel. R. 161.
 2. part. cap. 4. limi. 1. num. 38. vi. *conuenitur obe-*
 14 & magis clare ac expressius hoc idem
 batur in aliis Rota decisionibus citatis, que
 cap. 1. in responsione ad 3. argum. a num. 2. & ad
 etiam per aliqua in preclud. 5. quibus dicitur
 quod per huiusmodi defensionis legi
 excessum inciditur in censuras Bullam,
 nae Domini. n. 269.
 15 Et quid mirum, quia in re hac
 naturalis, & Bulla Cœne Domini
 sunt, & contiguae, & vna cum al-
 tere Epinar, & vtraque sub vno, & eodem
 est, scilicet, legitimitas, & debi-
 tate vtraque distinguitur, & septem
 legitimos limites defensionis, n. 272.
 indubitabile est, vt ingrediatur
 censuras Bullæ, vt expressè præstat
 a cap. 14. *ibi*, sub 3. textu vic-
 pendæ, & Regij violentie, si iudex adeo sit
 allendæ, & rebellis, vt non obtemperet, po-
 tiastica vbi illi inbere, vt a suis Regnis exeat, &
 enfuris, sionem originis & temporalitatum
 colere. n. 274.
 Quod in omnibus ditioibus Christiana Religio-
 nis practitari, testatur Doctores citati. n. 275.
 Rex in executione protectionis naturalis, & nu-
 de defensionis non procedit ex potentia iurisdictionis
 contentiose, sed potestatis politicae, &
 æconomice. n. 276.
 Rex supremus potest a suo Regno expellere cleri-
 cos vim notoriam inferentes suis vassallis, &
 turbatores pacis publicæ, & iurisdictionis, &
 precipere, ne ad sua Regna accedant. n. 277.
 Pater seu Dominus priuatus potest filium, seu fa-
 mulum suum clericum a domo eijcere ob eius pa-
 cē, & quietē virtute potestatis politicae. n. 278.
 I. vnica C. de emendatio. propinquorum, ponde-
 ratur. n. 279.
 Nauarri opinio refertur circa interpretationem
 Bullæ in Cœna Domini. n. 280.
 Protestatio Authoris. n. 281.
 Bulla in Cœna Domini interpretatur, & declara-
 tur circa expulsionem clericorum a Regno. n. 282.
 Verbum egredientes quo vitur Bulla in Cœna Do-
 mini; intelligitur de violenta, & tyrannica
 eiectione. n. 283.
 Vna pars alteratiue alteram declarat. n. 284.
 Defensionis modus, quo vituntur suprema tribu-
 nalia, continetur sub limitibus protectionis
 naturalis. n. 285.
 Texti. mirabilis in c. vt fama. de sent. excommu-
 ponderatur. *ibidem*.

Moderamen inculpatæ tutela tunc seruatur, quo-
 ties id fit, quo omisso vis tolli non potest. n. 286.
 Modo magis suauis ac politice, minusque damno-
 Ecclesiastica libertati vi Rex non potest, ad
 tollendam violentiam cum effectu, si iudex sit
 rebellis, cum illum per carcerem compellere
 non potest. n. 287.
 Imputari non potest facienti id, si aliter violentiam
 tollere non poterat. n. 288.
 Principi concessa violentiarum propulsatio, & vi
 oppressorum, etiam Ecclesiasticorum protectio
 naturalis, sibi intelliguntur concessa omnia ad
 id necessaria. n. 289.
 Finis cui conceditur, concessa intelliguntur omnia,
 per qua deuenitur ad finem. n. 290.
 Concessio extenditur ad ea, que consequuntur ve-
 niunt ad dispositionem. n. 291.
 Iurisdictione concessa, concessa censetur omnia,
 sine quibus exerceri non potest. n. 292.
 Regnū cui conceditur, necessario conceduntur omnia,
 sine quibus gubernari non potest. n. 293.
 Principali concessio, concessum intelligitur quod
 venit ex natura actus, de quo dispositio loquitur.
 n. 294.
 Principali concessio censetur concessum, quod ve-
 nit consecutiuè, & accessorie ad illud. n. 295.
 Principi concessa facultas leuandi violentias, de
 vento seruaret si debitum non haberet exitum,
 & careret effectu. n. 296.
 Formam qui dat, & ea dat, que consequuntur ad
 ipsam secundum Philosophum. n. 297.
 Natura humana non potest esse destituta reme-
 dijs ad sui conseruationem necessarijs. n. 298.
 Fine ex bono bona præordinatio præsumitur.
 n. 299.
 Cenualli opinio reprobat assentis, Senatores
 Regios posse vi iurisdictione, quando foret
 necessaria ad expediendum articulum violentie.
 n. 300.
 Reponere, & deferre sunt necessaria ad tollendam
 violentiam, qua in illis consistit. n. 301.
 Iudici Ecclesiastico remittit Senatus delationem,
 & reprobationem faciendam, cui hoc competit.
 n. 302.
 Violentia licet remaneat, & adhuc subsistat ob
 iudicis proteruiam: tamen Princeps non se in-
 tromittit in ea tollenda, deferendo, & reponen-
 do, licet iudex è Regno extrahendus. n. 303.
 Cenuallos opinio si foret vera; omnia in compro-
 bationem cognitionis per viam violentie sub-
 uerterentur. n. 304.
 Temporalitates clericorum que dicuntur, vt occu-
 pari possint, ob eorum proteruiam & contumacia-
 m. n. 305.
 Senatores in executione violentie decreti & præ-
 narum, summa procedant præmeditatione,
 moderatione, ac modesta consideratione, ne
 excedendo iuste defensionis limites, incidant
 in censuras. Bulla. n. 306.

DE theorica nostræ Regiæ cognitionis per viam violentiæ amplissimè, & dilucidè supra c. præcedenti præ omnibus tractati; quo probavi, præcipuè præliud. 3. in ea non procedi judicialiter, sed extrajudicialiter, & absque vmbra seu vestigio iurisdictionis, quam non patitur, nec indiget subiecta materia, & res de qua agimus, vel potius super qua cadit cognitio, nec forma, ac modus procedendi omnibus iudicij substantialibus, & apparatu destitutus, illam admittit, prout de cætero monstrabimus. nihil enim in ea reperitur iurisdictionale, quia est nuda potestas, naturalis defensio, auxilium politicum, æconomica tuitio, permiffa facultas, & licita vis, charitativa protectio, propugnaculum violentiæ, asylum vi oppressorum, tutus accessus, legitimus recursus, & vis protectiua & propulsiua, qua vis iniusta iuste repellitur, ac à Principe supremo propulsatur, cuius proprium officium est, vi oppressos liberare; non quidem iudicij ordine seruato; sed de facto, & per rei euidentiã, vt praxis vulgaris obseruat, de qua, & eius difficultatibus (quæ ingentes sunt, & innumerabiles penè) hoc in capite, & tota hac prima parte erit explicite tractandum, & quidquid nocibile fuerit sectarum ab aliquibus, eadem praxi, horumque negotiorum cursu carentibus, & styli ignaris refecandum, & damnandum, ne aliquando forsan nostrum salubrem receptum, & iustissimum procedendi modum inficiat, & detrectet; cuius intentione, & legitima causa à pluribus doctissimis, prouidis, & expertis viris, Senatoribus, & aduocatis fui persuasus, vt nostrum hunc in publicum eodem labore, vtilissimum, & proficuum fore, toti Christianæ Religioni, & vtrique reipublicæ Ecclesiasticæ, & temporali, atque omnium subditorum paci, & quieti, iudicantibus.

Cum igitur naturalis defensio debeat adhiberi cum moderamine inculpatæ tutelæ, non excedendo limites, & modum legitime defensionis; quod tunc accidit quando id fit, sine quo vis propulsiua non potest, nec aliter periculum euitari, gloss. in c. significasti 2. de homicid. Bart. in l. 1. c. vnde vi. Ab in cap. olim num. 15. de restit. spol. prout latè prosecutur plures referens Prosperus Farin. conf. crim. 35. num. 31. cum seqq. & nonnulla Tiraquel. in tract. de penis temper. à num. 7. ideo vt hæc nostra cognitio, & naturalis defensio legitima sit in Principe protegente populos sibi subiectos, & oppressos iniuste à iudicibus Ecclesiasticis, pariter esse debet cum moderamine inculpatæ tutelæ, non exce-

de Ecclesiasticis, qui vim intulit, an possit ex parte omni. Farin. n. 243.
 tate) in rem. c. 244.
 institutio. n. 45. cum vim inferentem non possit ad decret. olim. 5. nullari; verius ostenditur. chrè in qua. Ca.
 idem pro. c. 244.
 num. 36. que, vt exorbitans non extenditur pell. a casum, de quo loquitur. n. 246.
 beat. cia de expensarum condemnatione loquitur. habet locum contra partem. n. 247.
 tem. secularis potest condemnare in expensis quam vim inferentem, & spoliantem, c. 248.
 quam. titio in pluribus Christianorum ditio. tractatur, remissive. n. 248.
 bene. f. c. 248.
 Sicut. f. c. 248.
 Sicut. f. c. 248.
 tum. f. c. 248.
 se. f. c. 248.
 dum. f. c. 248.
 cum. f. c. 248.
 rum. f. c. 248.
 id. f. c. 248.
 cet. f. c. 248.
 per. f. c. 248.
 defensionis, aliqua tamen cognitio. n. 253.
 bita. f. c. 253.
 inferens. f. c. 253.
 stos. f. c. 253.
 ad. f. c. 253.
 las. f. c. 253.
 num. f. c. 253.
 num. f. c. 253.
 34. f. c. 253.
 est. f. c. 253.
 vel. f. c. 253.
 Regiis. f. c. 253.
 illius. f. c. 253.
 lere. f. c. 253.
 om. f. c. 253.
 modo. f. c. 253.
 lic. f. c. 253.
 no. f. c. 253.
 etia. f. c. 253.
 ribus. f. c. 253.
 Hanc. f. c. 253.
 prob. f. c. 253.
 vna. f. c. 253.
 Oradino. f. c. 253.
 Junij. f. c. 253.
 quibus. f. c. 253.
 Consilium.

Consilium legitimus est, ad finem duntaxat propulsandæ violentiæ extrajudicialiter procedendo; secus si in auxilio præstando debitus modus, & solitus excedatur, procedendo ad actus iurisdictionales; quas referens sequitur ad idem Lancel. Robert. de attent. 2. part. cap. 4. limi. 1. num. 38. videndus à n. 36.

14 & magis clarè ac expressius hoc idem probatur in aliis Rotæ decisionibus citatis supra cap. 1. in responsione ad 3. argum. à num. 254. & etiam per aliqua in præliud. 5. quibus dicitur, quod per huiusmodi defensionis legitime excessum inciditur in censuras Bullæ Cæneæ Domini.

15 Et quid mirum, quia in re hac defensio naturalis, & Bulla Cæneæ Domini vicinæ sunt, & contigæ, & vna cum altera confinar, & vtraque sub vno, & eodem limite est, scilicet; legitimitas, & debitus modus, quo vtraque distinguitur, & separatur; quare legitimos limites defensionis excedens indubitabile est, vt ingrediatur, & incidat censuras Bullæ, vt expressè probat eius verba cap. 14. ibi, sub prætextu violentiæ prohibendæ, & c. hoc est, si sub colore violentiæ tollendæ, & propulsandæ iurisdictione Ecclesiastica vsurpetur, turbetur, aut impediatur, censuris inuoluantur, & innodentur excedentes Senatores. nam dictio sub prætextu, qua vitur Bulla, idem significat quod sub colore, aut sub velamine, quando, scilicet, sumpta occasione casus permiffi, deuenimus ad prohibitum. text. in l. sub prætextu 19. c. l. sub prætextu 29. C. de transactionib. l. prætextu C. de hereditarij. actioni. text. in c. inter monasterium 20. ibi, sub prætextu nouorum instrumentorum.) c. suborta ad fin. ibi, prætextu priuilegij.) de sentent. & re iudica. & hanc dictionem sub prætextu, ita etiam exponit Hieron. Gonzal. in regul. de mens. & alternat. gloss. 57. numer. 2. & facit l. si seruum 91. aliàs seruum filij S. queritur ff. de verbor. obligat. & quod per eam bene dicit Ioan. Garc. tract. de nobilit. gloss. 1. n. 32. vbi quod prætextu æquiritatis plerumque perniciosè erratur. Huc conducit, quod per Villalob. in sua elegantissima 1. part. tract. 19. difficil. 61. sub num. 50.

18 ante fin. quod dictio prætextu, est velamen, quo quis simulat, se moueri ad aliquid faciendum, idem affirmat Soufa in explicatione Bullæ Cæneæ Domini concl. 30. & bene conducunt alia, quæ ibi ipsi Doctores citati congerunt.

19 Quare mirabilem, & laudabilem modum præbendæ protectionis imploratæ inter Ecclesiasticos necessitas, & vtilitas induxere, omnimodo contentum sub limitibus legitime defensionis, & auxilij naturalis; iuxta illud celebre Marci Tullij in ora-

tionem pro Milone, in hæc. Hoc & ratio doctis, & necessitas barbaris, & mos gentibus, & feris natura ipsa præscripsit, vt omnem semper vim, quacumque ope possent, à corpore, à capite, & à vita sua propulsarent, quem refert Valenzuela in discursu status, & villi. 2. part. consideratio. 7. num. 11. Imò vt dicit Enriq. lib. 14. cap. 12. num. 6. gloss. 1. c. 2. Azeued. Couart. & alij sequuti & citati per Cæned. in practi. Canon. 45. sub num. 57. & n. 36. Humad. in l. 13. tit. 13. part. 2. gloss. 4. numer. 5. vt hætenus nullum apertus poruit inuenienti 20 remedium ad sedandas, & propulsandas iudicum Ecclesiasticorum violentias, negantium appellantis iustæ delationem, quam quod praxis induxit, & frequenter vitmur.

Cuius instructio deducta fuit ab stylo 21 Regij Consilij supremi, tribunalibus cæteris missa, vt meminere l. 5. tit. 1. lib. 2. ordinam. & l. 36. tit. 5. lib. 2. noue recopil. Præsul doctissimus Couart. practi. quest. cap. 3. num. 1. versiculo cæterim. Chalced. in additio. ad praxim Bernar. Diaz cap. 102. litera A. versiculo pro quorum interpret. ad med. eandemque instructionem literaliter refert practicus ille Monterros. cap. 2. de la Remission de los Pleytos Ecclesiasticos y de la instruccion de con ella se inuia, quam ibi per te videre poteris.

Cuius quidem formam, & substantiam 22 scriptam eiusdem etiam instructionis, & praxis meminere Nauart. in c. cum contingat rem. 1. in prin. fol. 154. Paz in prax. 1. p. 1. tom. 1. temp. num. 24. Gaspar Rodrig. de annu. reddid. lib. 1. c. 17. num. 66. idem Monterros. in tract. practi. Cancell. c. 2. de la segunda manera en que se traen los pleitos por via de fuerza fol. 94. habemus in l. Regia 36. tit. 5. lib. 2. noue recopilat. cuius verba sunt quæ sequuntur.

Por quanto assi por derecho, como por costumbre inmemorial nos pertenese, alçar las fuerças, que los juezes Ecclesiasticos, y otras personas hazen en las causas, de que conosco, no otorgando las appellaciones, que dellas legitimamente son interpuestas. Porende mandamos a los nuestros Presidentes y oydores de las nuestras Audiencias de Valladolid y Grenada, que quando alguno viniere ante ellos, quezando se, que no se le otorga la appellacion que iustamente interpone de algun juez Ecclesiastico, den nuestras cartas en la forma acostumbrada en nuestro Consejo, para que se otorgue la appellacion, y si el juez Ecclesiastico no la otorgare manden traer a las dichas nuestras Audiencias el processo Ecclesiastico originalmente, el qual trahido, sin dilacion lo vean, y si por el les constare, que la appellacion esta legitimamente interpuesta, alcando la fuerza prouegan, que el tal juez la otorgue, porque las partes puedan seguir su iusticia ante quien, y como deuan, y repongan lo que desfuez della vniere hecho.

hecho. y si por el dicho proceso pareciere la dicha appellacion no ser iusta, y legitimamente interpuesta, venitan luego el tal proceso al juez Ecclesiastico con condenacion de costas si les pareciere para que el proceda, y haga justicia. Ha-
 24 tenus de mirabili lege Regia; sub quorum verborum involucre multæ mirabiles, & vsu frequentes difficultates continentur, quas sigillatim libet diluere, & extirpare.

Et licet circa iustificacionem prioris partis huius legis (scilicet de facultate, & Regia potestate in admittenda vi ab Ecclesiasticis illata, quia illi tanquam ciues, & membra reipublicæ temporales subsunt, quoad protectionem, & defensionem naturalem, cuius proprium officium est, vi oppressos liberare) amplissimè præ omnibus egerim c. præcedenti; tamen hic primitus, & antequam ad praxim deueniam, indagare vtile
 25 censui, an hæc protectio aliis etiam Principibus, & Dominis inferioribus, hocque ius, & facultas competat.

26 Quod breuibus resoluam negatiuè, pro quo primò pondero textum in c. Regum officium 23. quest. 5. ibi, Regum officium proprium est liberare de manu calumniantium vi oppressos, in illis verbis (Regis proprium) quæ maximum in se claudunt ministerium, ac si dixisset, vt aliis sit alienum; quoniam duo non possunt esse eiusdem rei insolidum Domini, nec rem insolidum possidere; quo etiam loquendi modo vtitur nostra l. 36. ibi,

27 Y por costumbre inmemorial nos pertencese a çarlas fuerças, &c. quasi dicat; aliis non pertinet, non iure, quia eo scriptum non reperitur, non consuetudine, quia non egreditur personam præscriptentis, nec ad aliam extenditur (vt est vulgare) & conducunt, quæ latè in cap. præcedenti à prin. vbi docuimus

28 hoc ita proprium Regis esse officium, vt sit attributum naturale inhærens visceribus regiminis, & qualitas infixa ossibus, & substantiæ diademæ, inseparabilis, & indiuisibilis, ita vt protectio, & regimen vnum, &

29 idem iudicetur indissolubile, quod à Rege tolli non potest, nec à regimine separari, nisi Regnum tollatur, cum protectio, & defen-

30 sio subditorum simul cum Regno orta est, imò protectio obiectum est, & causa finalis Regni; Regnum enim propter protectionem vi oppressorum, non protectio propter Regnum, aut Regem, datum est à Deo supremis Principibus temporalibus, prout videtis latissimè d. c. 1. prælud. 1. & seq.

31 Et hinc est, vt hæc Regia protectio, & naturalis subditorum defensio à violentiis, eiusque extraiudicialis cognitio Regi soli pertineat; etenim est de regalibus, Regi pertinet in signum supremæ potestatis, ita

Camill. Borrell. de Regis Cathol. præstant. cap. 5. num. 7. & num. 26. & idem dicit cum Didac. Perez in l. 2. tit. 1. lib. 3. ordin. gloss. 1. versiculo quarto si est dubium vbi allegat Palac. Rubeum, & cum Azeuodio etiam in l. 3. in fin. tit. 2. l. 4. recop. tenet nostras Gasp. Rodr. de ann. reddit. lib. 1. quest. 17. num. 71. ad fin. postque Couar. & Afflict. pulchrè dicit Sese in tract. de inhibito. c. 8. §. 3. sub n. 70. prope principium.

Quare hoc ius tollendi violentias Duces, 33 Marchiones, & alij Domini temporales recognoscentes superiorem in eorum ditionibus, non habent, quoniam quamuis hæc consuetudo tollendi has violentias, & oppressiones vigeat, & toleretur in persona Regis, & eius supremorum Senatorum (quorum tribunal Regis personam repræsentat) ex iure proprio, & principis iuris naturalis, ac diuini; tamen non habet, nec potest habere locum in aliis Domini inferioribus, in quibus illa iura non militant, nec rationes ita Auendan. libr. 1. de executione. manda. cap. 1. num. 32. versiculo & cum hac consuetudo. Bobadill. in Polit. lib. 2. cap. 16. num. 90. Cæned. in præf. quest. Cano. 45. num. 61. post medium, quia Principes supremi non recognoscentes superiorem in temporalibus, habent hanc cognitionem per viam violentiæ, & protectionis iure proprio regali.

Quod in tantum procedit, quod etiam si 34 Princeps inferioribus Dominis concedat iurisdictionem pleno iure, cum mero mixto imperio; quæ hæret ipsi Regio diademati, in signum Regiæ maiestatis; quia in Principe adhuc remanet hic recursus, per quem subditi liberantur à vi oppressionis, quia cum (vt diximus) proprium sit vim tollere, non potest hæc proprietas ad alium pertinere in damnum subditorum, qui sint sub protectione, & tutela regali, nec ipse Princeps 35 quod maiestati suæ adheret, à se potest abdicare, c. super quam §. porro de off. delegat. c. et si contra vnum §. vlt. eod. tit. lib. 6. Parlador. lib. 1. rerum quoti. cap. 1. num. 15. Lessius de iustitia & iur. lib. 2. cap. 6. dubitatione 12. vbi dicit quod potestas castigandi, & iudicandi est omnino intrinseca auctoritas Principis respectu 36 subditorum, tenet etiam Ceuall. in tractatu de cognitio. per viam violent. in proæmio cap. 10. num. 38. & 39.

Et ob hanc rationem nullus potest siue 37 Ecclesiasticus, siue secularis titulo donationis, vel præscriptionis, illam supremam iurisdictionem acquirere in casibus violentiæ, & appellacionis, seu recursus protectiui aduersus Reges & Principes supremos, nec in alios trāsferri potest etiam per donationem quantumcūque amplissimis causis sulcitant, quia

quia ab eius diademate Regio, cui infixæ est, nullo modo auelli potest, vt tradunt Lucas de Penna l. quicumque 2. c. de omni agro deserto. l. 11. Petegri. conf. 1. n. 13. col. 1. Bobad. in Polit. l. 2. c. 16. n. 83. & 117. & 196. Efcacia tract. de appellat. q. 1. n. 111. versiculo oppono secundo.

38 dicentes, quod maioria Regis nullo modo à Rege alienari potest, & loquendo in Pontifice idem tenet Detius conf. 307. colum. 3. Guillel. Benedic. in c. Raynut. de testam. verb. ad uxorem nomine Adelasiam in 2. decis. n. 319. Carol. de Grassal. lib. 2. Regal. Fran. iur. 14. Anastaf. Germon. de factor. immunit. in c. de indultis §. Episcopi n. 29. quia illa suprema iurisdictione adheret formaliter, & essentialiter 39 dominio Regiæ maiestatis, & visceribus intrinsecis regiminis, & ideo videtur impossibile subditum esse exemptum, & immunem ab illa suprema iurisdictione, & protectione, quæ procedit à fonte perenni, & origine iuris naturalis. l. vt vim ff. de iustitia & iur. iuxta text. in d. c. Regum officium 23. q. 5. Nanar. in c. nauis de iudic. Couar. in præf. c. 1. n. 6. Fuluius Pacian. conf. fin. n. 61. gl. in c. cum non licet 12. de prescriptio. docet Lucas de Penna in l. sacris col. 3. c. de proxim. agror. scrinior. lib. 1. pro quo facit l. 1. tit. 15. lib. 4. recopilat. quam declarat Gutierrez. lib. 1. præf. q. 1. quest.

41 Cui conuenit, quod pulchrè & subtiliter dicit Bal. conf. 159. n. 5. vol. 3. quod dignitas, seu Imperiū est immortalis, & licet Summus Pontifex moriatur, non moritur Summus Pontificatus, & quod in Rege concurrunt duæ personæ, & significationes, & quod ipsa significatio (quæ est quid intellectuale) semper est perseverans ænigmatice, licet non corporaliter, & ob hanc causam licet Rex deficiat quoad rumbum, remanet persona

42 Regis quoad organum & instrumentum, & illius persona intellectualis & publica est, quæ principaliter fundat actus. vnde magis attenditur actus principalis, quàm virtus organica, & quemadmodum mundus non moritur, sed dispositiones mundi, arg. text. l. proponebatur. vbi Albe. ff. de iudic. sic

43 Rex semper viuunt quoad maiestatem supremam, & protectionem circa subditos, quæ nullo iure, nec factò auelli potest à Regia maiestate, quia aliis moreretur Rex quoad effectum supremæ potestatis, iurisdictionis, & protectionis, quod deuiat à tramite iuris, & veritatis. de qua Baldi doctrina plures adducens mirabiles, & subtilissimas doctrinas exactissimè tractauit infra hac l. p. c. 3.

44 Quare meritò à Principis supremi persona non receditur, l. si quis arbitrari ff. de verb. l. fin. Cod. de contrahenda emptio. l. in compromissis ff. de arbit. l. fin. ff. de conditio. & demonstra. l. seu ita ff. pro socio, cuius supremam tribunalia (cum eius vices in supremæ potestatis Salgado de protect. Reg. Tom. I.

administratione iustitiæ ac regimine prouinciarum gerunt) personam, & imaginem repræsentat, vnūque & idem faciunt confistorium iuxta text. in l. omnium, ibi, Inter tot nobiles, & probatas personas, quæ conscientiam Principis tenent, &c. c. de testam. quorum ita quæ præcepta, ita sunt obtemperanda, ac si ab ipso Rege dimanassent, 45 Cassaneus in Catalogo gloriæ mund. 7. p. consider. 9. Auend. in dictionar. verb. Oydores. Auend. in l. 29. tit. 1. lib. 2. recopilat. ideo meritò ad ipsa suprema tribunalia recurrentia 46 Ecclesiasticis illata, docent omnes Doctores de iustificatione huius recursus tractantes supra citati c. i. num. 26. & alij in discursu, & probant insuper expressè l. 34. ibi, T mandamos a los Presidentes y Oydores de las audiencias, que asilo cumplan y guarden y que en los dichos procesos Ecclesiasticos den las prouisiones y guarden la orden segun que hasta agora se a acostumbrado dar en nuestro Consejo, &c. & idem probat nostra l. 36. ibi, poren de mandamos a los nuestros Presidentes Oydores de las nuestras audiencias de Valladolid y Granada, que quando alguno viniere ante ellos quezando se que no se le otorga la appellacion, que iustamente interpone, &c. tract. 5. lib. 2. recopil.

Ex quibus verbis, ante ellos quezando se, 47 oritur difficultas; an omnes in distinctè tam clerici, quàm laici, possint huiusmodi querelam coram supremo Regio tribunali proponere, & quod clericis hæc sit denegata facultas, vt non possint recurrere ad seculari, in negotiis vertentibus coram iudicibus Ecclesiasticis, probat text. in cap. 1. & 2. 11. quest. 1. cuius ratio ibi assignatur: Quia 48 de Ecclesia malè sentire, & iudicare videtur is, qui à seculari iudice auxilium postulat. text. in c. si quis 23. q. 8. cum pluribus alijs, ibi per glossam citatis. vbi puniunt clericus qui contempto iudice Ecclesiastico, ad Imperatorem transfugit. de quo etiam latè 2. l. 9. 1. per totam. ergo clericis hæc querelandi facultas denegata censetur quod etiam tenet Aloyf. Ricc. in collect. decis. 407. 2. p. post medium vers. potest 14. fol. mibi 222. dicens hoc esse contra Canones, & pro hac parte faciunt esse in terminis decisiones Rotæ adductæ supra c. i. n. 31. & ad responsonem tertij argumenti appositæ à n. 254. quibus declaratum fuisse apparet obtricum recurrentem ad Regia tribunalia pro tollenda vi, incidisse in excommunicationem Bullæ in Cena Domini. ergo d. l. 36. sub illis verbis generalibus nõ debet comprehendere Ecclesiasticas personas.

Sed contrarium verius est in nostro casu 49 dicendum, vt pro extraiudiciali defensione, ad tollendam vim illatam à iudice Ecclesiastico, liceat etiam clerico ad Principem H tempo

temporalem recurrere, & querimoniam proponere. text. est optimus in *c. administratores*, ibi, Eorum querimonias attentius audiant, & secundum quod necessitas expetierit, &c. 23. *quest. 5. text. in c. filijs vel nepotibus 16. q. 7. cap. si in adiutorium 10. d. cap. petimus 11. quest. 1. cap. nos incompetenter 2. quest. 6.*

- 50 Hinc lib. 2. Machabæor. c. 4. legitur, Onias summum Sacerdotem Ierusalem recurrere ad Regem, ut propulsaret violentiam ac seditionem in populo causatam, & illatam à Simone pariter Sacerdote amicorum conuocatione, iudicantem summè necessarium ad Regale auxilium, & protectionem confugere, ut pax publica turbata quiesceret, ibi, Ad Regem se contulit, non ut ciuium accusator, sed communem utilitatem apud semetipsum vniuersæ multitudinis considerans, videbat enim sine Regali prudentia impossibile esse, pacem rebus dare, &c. & in Toler. Concil. XIII. c. 12. permittitur ad Metropolitanos iudices, vel Regios recurrere, ut protegantur, & à vi oppressoribus defendantur, quæ latè congerit doctissimus Bobadil. in *sua Polit. lib. 2. c. 18. n. 140. ad fin. vbi etiam illud asserit, quòd ad Imperatorem Ludouicum confugisset quidam clericus querimoniam proponendo de Leone Papa.*
- 53 Cæterum quia D. Paulus metuens instans periculum, & coniurationem, & oppressionem Pharisæorum, licet Ecclesiasticus, auxilium à tribuno postulauit, ut tutus periculum possit euadere, Bobad. in *Polit. lib. 2. c. 18. n. 24. & lib. 2. c. 23. Mexia in pragma. pan. concl. 5. n. 55. Morl. in empur. iur. 1. p. tit. 2. q. 12. Cæned. in q. Cano. 45. sub n. 9. Manuel Rodrig. in additio. ad §. 9. n. 87. & legitimus actum Apostolor. c. 23. 25. & 26. & ibi, Ad tribunal Cæsaris sto. & cap. 28. ait, Contradictibus autè Iudæis coactus sum appellare Cæsarem.*
- 54 Quoniam isthæc querela non est accusatoria, nec in pœna, aut castigatione concludit, sed est quædam certioratio querimoniales, concludens in mera protectione, & in nuda defensione naturali, & extraiudiciali. quia hæc est differentia inter querelam, & querimoniam secundum vulgare loquendi usum (à quo rectum sumimus argumentum ex iuribus vulgaribus) quia querela supponit, & respicit iudicium, & iudicè, querimonia autem priuatam personam, & extraiudicialiter latam, vt bene colligitur ex d. 14. Machabæor. lib. 2. ibi, Ad Regem se contulit, non ut ciuium accusator, sed comunem utilitatem, &c. & in d. c. administratores. ibi, Eorum querimonias, &c. quo loquendi modo consultè vsa est nostra lex Regia 36. supra relata, ibi, ante ellos quexando se, &c. non dicit querellando se, quia respicit accusationem, quæ omnimodo ab hoc instituto aliena est. Et

quia querela est nomen generale, commune ciuili, & criminali causæ, omnemque querelam dici extraordinariè remedium, affirmat Crauet. *cons. 469. in fi. & Cuman. cons. 42. viso processu circa fin. Iul. Clar. s. testamenti. q. 40. Angel. cōs. pro decisione. n. 4. vers. sed remedium. Cardin. Tusc. practi. litera 2. concl. 38. n. 1. & 3. Si enim Regi permilla est, & commendata omni iure maximè clericorum protectio, vt latius diximus supra c. 1. à princ. & probatur in l. 5. i. tit. 6. p. 1. ibi, e como quier que todos los homes de la tierra por derecho deben ser seguros, mucha mas deben haer esta seguridad los clerigos. Oliua. de iur. s. s. c. 11. n. 50. & c. 14. n. 100. Pacian. *cons. fin. n. 42. quomodo poterit auxilium suū interponere, ac proprium officium exercere si violentiæ notitiam non habet, & si Regi licitum est, protegere, multo magis licitum erit, protectionem in necessitate postulare. argum. tex. in c. debitores de iur. iur.**

Hinc non obstant iura in contrarium, quibus prohibetur clericis ad Regem confugere in causis pendentibus coram suis iudicibus; quia procedunt, & loquuntur quando occurrit ad secularem, vt cognoscat de causa principali iudicialiter, & cū iurisdictione; non tamen quando confugit pro tollenda violentia illata ab Ecclesiastico iudice eo, quòd debita appellationi nõ detulit certans sententiam exequi, quia tunc valde licitum est, protectionem & defensionè naturalem Regi inuocare, ita pulchrè tenet, & respondet Ozafo. *decis. Pedemont. 30. n. 4. & 19. vbi refert Couar. c. 35. n. 50. pulchrè etiã & post eum tenet Sese tract. de inhihi. c. 8. §. 3. n. 105. cum duobus seqq. bene etiã probat Afflict. decisio. 24. Carol. de Grassal. lib. 2. Regal. Francia iur. 7. Didac. Perez lib. 3. ordin. tit. 3. pag. 718. Nauar. in cap. cum contingat de rescript. 1. rem. caus. 16. Fuluian. Pacian. *cons. fin. per totum, presertim numer. 42. Bartholom. Huma. in l. 13. tit. 13. part. 2. Lancelot. de attenta 2. part. 4. declaratio. n. 36. nostras Gasp. Rodrig. de annu. redditu. lib. 1. q. 17. n. 71. Cæned. in q. Cano. 45. sub num. 9. & n. 13. post Achil. decis. 36. de appellatio. & faciunt pulchra verba Manuelis Roderici in additio. ad §. 9. numer. 87. vbi circa interpretationem Bullæ Cæne Domi: in hæc inquit, pero quando la persona Ecclesiastica vea, que su juez Ecclesiastico le haze agrauio, y le oprime, puede recurrir al juez seglar para que lo defienda, &c. & iterum paulò post, y assi quando se dize en derecho, que los Ecclesiasticos no recurren a los tribunales seculares, se a de entender, salvo si recurren por su defension, y para que invidiamente no sean opprimidos, y esta es lo que hizo San Pablo, &c. in qua doctrina omnes tam Theologi, quàm Iuristæ de hac re tractantes vnanimiter cõueniunt, quorum nomenclatura superius c. 1. n. 16. & consonat Cæned.**

- Cæned. *vbi proxime n. 13. quod si Bulla maritate consideretur nullibi loquitur de parte, quæ ad evitandam iniuriam iudicis Ecclesiastici recurrit ad laicum, vt illum tueatur à tali iniuria animo recurrendi ad superiorem Ecclesiasticum, ad quem appellauit. Hinc venit reprobandus Aloyf. Ricci. pro contraria parte supra citatus, vbi referens nostram doctrinã ex Ozafo, ipse dicit, non sequi, cū sit contra Canones; quia secundum Canonicas sanctiones citatas hoc procedere verius esse, ostendi, ac propterea verius rectè que protectio nostra I. Regia 36. ibi, que quando alguno viniere ante ellos quexando se, que no se le otorga la appellacion que instrumente interpone de algun juez Ecclesiastico, &c. quæ querimonia forma sequenti proponenda erit.*
- 63 Titius Procuratorio nomine Sempronij coram altitudine vestra comparendo, querello de Licenciato N. Prouisore ac Vicario generali talis diocesis, aut de Licenciato N. Canonico talis Ecclesiæ Cathed. iudice delegato, vel excecutore sedis Apostolicæ, &c. dico partem meam coram supradicto iudice litem tractasse aduersante F. clerico beneficiario talis diocesis (vel laico, variata propositione) super tali beneficio, vel illa re, &c. præfatus iudex in ea tale grauamen parti meæ intulit, vel talem protulit sententiam, à qua sentiens se nimis grauatum, legitime ad sedem Apostolicam appellauit, cui præfatus iudex non defert, nihilominus ea vtrumque habente effectum in d. causa procedit, & pro sententiæ vel grauaminis executione magnis Sempronij afficit censuris, vsque ad Ecclesiasticum interdictum, quo ita facto notoriam vim ac euidentem commisit iniuriam. ab altitudine vestra peto, ac supplico; vt subleuando, & amouendo vim, parti meæ det Regiam prouisionem ac cartam, vt præd. iudex appellationi, seu appellationibus in hac causa interpositis deferat omnino, gestumque post appellationem legitime emissam, vel intra terminum ad appellandum reponat; quòd si non fecerit, ipse aut tabellio siue notarius acta processus habens, ea originaliter ad Regiam vestram mittat audientiam, vt eo viso fiat iustitia, & interim altitudo vestra ei iubeat excommunicatos absoluar per terminum vestræ altitudinis placitum, cum cæteris in prædicta prouisione ordinaria expressis, &c.
- 64 Ex cuius querimonie conceptione illud præ oculis semper habendum est, vt legitima appellatio debeat precedere, interposita à iudice Ecclesiastico. etenim cum vis hoc casu cõsistat in denegata iusta delatione appellationis, suspendentis iudicis iurisdictionem, ne in posterum exequatur, secundum Salgado de protect. Reg. Tom. 1.

ea quæ latè adduximus supra c. 1. præclud. 5. à princ. sequitur, vt debet adesse appellatio; quia aliter nõ entis nullæ sunt qualitates, & delatio, quæ à iudice petitur, debet supponere appellationem, quia deficiente, non potest dari subiectu habile, nec materia, super qua cadere possit violentia, nec fundari hæc extraiudicialis cognitio, nec decretum, *atque 65 y reponga.* quia non est cui deferendum appellationi, nec est quid reponendum; quia deficiente appellatione, cū sententia tranfit in rem iudicatam, licet procedatur ad executionem, in quo non cadit violentia, quia ad executionem proceditur iure permittente, & quia quando est ommissum appellari à primo grauamine, non auditur postmodum conquerens, de cuius executione agitur, vt latissimè plures, & curiosas doctrinas congerens, dixi infra 2. p. c. 3. per totum; tunc enim cessat finis huius charitatiuæ protectionis, vt sit tollere impedimentum appositum per Ecclesiasticum, vt liberè oppressus possit adire superiorem suum, & coram eo appellationem prosequi, quod verificari non potest deficiente appellatione, in quo omnes Doctores vnanimiter cõueniunt, & probant, quos retulimus supra c. 1. n. 16. & in discursu, prout etiã videmus iurisdictione fundata, & permilla super aliqua qualitate, puta; notoria, aut manifesta iniuria, &c. de qua in primis constare, & apparere debet, Farinac. 1. tom. q. 8. n. 86. & q. 2. 1. n. 87. & cons. 10. num. 26. & nos sæpe diximus, & quando vnũ disponitur, & alterũ supponitur, non procedit dispositio, nisi prius appareat, hõpositio, quo fit, vt cum plures ignari aduocati, & negligentes litigantes hoc non permisso necessario fundamento, & angulari lapide, proponunt querimoniam, & postmodum traducto processu originali, & viso in Senatu, iustissimè declaratur, non venire per ordinem, aut in statu, de quo inferius.

Ex iis omnimodo cauendus est Ceuall. in tract. de cogni. per viam violent. gl. 16. sub n. 20. qui postquam dixerat, quòd in recurfu ad Regem super decretis laicorũ, hoc est, quando iudex Ecclesiasticus facit vim cognoscendo de merè laico super causa, & re merè profana, vt nõ sit necessaria appellatio, nec protestatio à iudice Ecclesiastico, nec vlla declinatoria, quia omnibus iis deficientibus datur recursus, & cognitio violentiæ (quod verum est) per gl. in cap. Imperial. §. præterea de prohib. seu ali. per Feder. B. in l. 1. §. post operis n. 8. de noui oper. nunt. pro quo facit l. 4. tit. 7. p. 3. l. consilia diuina. c. de testamentis. & tradit Guillelmus Benedict. in cap. Raynarius, versiculo si absque liberis el. 2. de testament. num. 49. & in terminis nostris nostras Gasp. Rodrig. H 2 lib. 1.